

XVIII.

Předkové a emigrace

Ohniskem emigrace ve východních Čechách byly okresy Litomyšl (do roku 1855 zahrnoval i Poličsko), Vysoké Mýto a Lanškroun. V roce 1852 podle hlášení krajské vlády v Pardubicích pražskému místodržitelství bylo z celkového počtu 979 vystěhovalců z Pardubického kraje 203 z Litomyšlska, počátkem července 1855 vykazoval kraj Pardubice 168 vystěhovalců, z toho z nově vzniklého okresu Polička plnou jednu čtvrtinu. Další silné vlny emigrace přichází v 80. letech 19. století, na poličském okrese zasáhly celkem 12 obcí. Ve velké většině se jednalo o obce ležící na západ od Poličky - Starý a Nový Kamenec, Sádek, Borová, Široký Důl, Oldříš, Březiny, Telecí a Pustá Rybná, tedy o oblasti evangelických farností Borová a Telecí. Evangelické reformované vyznání mohlo dát svým věřícím víru a sílu, ale nemohlo je uživit.

Toto území navazovalo na další vystěhovalecká centra v sousedních okresech Svratecko, Krounsko a Prosečsko, Vysokomýtsko.

Samotnému vystěhování předcházelo povolení k zákonnému vystěhování od tehdejší rakouské vrchnosti, které se získalo až po splnění určitých podmínek (svéprávnost, splněná vojenská povinnost atd.). Po splnění podmínek byl vydán rakouský pas. Pas byl napsán na jméno cestujícího a ostatní příslušníci rodiny se psali na opačnou stranu listu.

K legálně povoleným vystěhovalcům se mnohdy připojili jejich příbuzní, kterým z nejrůznějších důvodů nebyl povolen výjezd či o vystěhování ani nežádali. Hranice však nebyly ostražitě sledované, kdo se přes ně dostal, byl přijat na loď s jakýmkoliv dokladem. Tato nelegální emigrace byla několikanásobně vyšší. Odcházel lidé, kteří nedostali povolení oficiální cestou, kteří byli bez prostředků, uprchlíci, rekruti vyhýbající se vojenské službě i prostí lidé, kteří ani nevěděli, že o vystěhování musejí žádat. Fungovalo to tak, že v České Třebové bylo shromaždiště vystěhovalců, tady nastupovali na vlak, takto se dostali do Brém a kde nastupovali na loď. Přistáli v New Yorku na ostrově Elis, dodnes existují záznamy o cestujících.

Vystěhovalci tedy odcházeli téměř výhradně do Ameriky (v 80. letech uváděli někteří uchazeči do žádostí cílový stát, nejčastěji se vyskytuje Minnesota, Nebraska, Iowa a Wisconsin) a až později a ve velmi malém procentu se objevili vystěhovalci do Ruska na Volyň, na Ukrajinu a Krym.

V roce 1862 byl v USA vydán zákon, který je znám pod názvem **Homestead act**, který umožňoval farmářům zabírat až 160 akrů neobdělávané zemědělské půdy za jednorázový poplatek 14 dolarů. Pokud tito farmáři hospodařili na půdě po pět let, stali se automaticky vlastníky pozemku, jak dovoloval tento zákon.

Vystěhovalectví se dotýká i našich předků.

Z Pusté Rybné to byli potomci Josefa Korábka, syna Adama, Josef, dcera Františka, provdaná Elisová. Tito se usadili v Ohio. V Americe žije dnes více Korábků než v Čechách.

Z Borové to byli Tomáš Koráb z Borové 68 (mlynář), *1826 odešel do Wisconsinu v r. 1854. 22.5.1854 obdržel povolení, připlul do NY na lodi M. de Emilie dne 10.10.1854, jeho rodina Terezie, ž., *1826, děti Tomáš(1847), Jan (1849), Jiří (1853), Anna (1851). Na cestu se vydali s 900 zl. v kapse. Dále jeho bratr Pavel, mistr mlynářský *1820, ž. Kateřina (1828), jeho sestra Anna Koráb (1828) a snad i jeho nejmladší sestra Františka Koráb (*1832). Povolení k vycestování uděleno 9.5.1854, připluli do NY na lodi Triton dne 7.8.1854, celkem měli 1400 zl. na hotovosti.

Obě rodiny se usídlili v Caledonia, později Tabor, Sekosha Co. Je možné že kol r. 1860 se přestěhovali do osady Ely, IO nedaleko Cedar Rapids, kde žilo několik desítek protestantských rodin z Poličska.

Z Hněvetic to byli Václav Vítek s dětmi (bratr Anny Vítkové), nar. 1828, Jan Mundil, bratr Marie Anny Mundilové.

Jaký se žilo těmto prvním vystěhovalcům vidíme z článku autorů:

Joseph Sudik údajů Schuyler zařízených pro Schuyler a okolí, Jos. M. Mundil a Anton Odvárka staršího pro Clarkson a okolí.

Colfax County – 1868 (článek je v nezměněné podobě)

„Colfax kraj byl vytvořen v části Platte County ze dne 15. března 1869 jmenoval (stejně jako krajské město Schuyler) pro Schuyler Colfax, vice-prezident za prezidenta Granta. To sestává z dvanácti obcí a čísla 12000 obyvatel. Spolu s Saline, Saunders, Butler a Knox kraje, to je jeden ze skupiny obsahující v souhrnu, velká většina českého venkovského obyvatelstva v Nebrasce. V vicinities Schuyler (na Maple Creek) a Tábor (u Howell) byl první, kdo se řeší naši lidé, v době, kdy tam byly žádné silnice, žádné mosty, bez peněz, bez rezervy, bez studny, žádné stromy, ale spousta hadů a vlků. Kraj je ohraničený na jihu Platte řeky a opatření, od jihu k severu, 24 mil. Podél řeky, v pruhu šest míle široký, leží krásné úrovní země, dále na sever země je průběžný, ale známý pro své plodnosti. Tři proudy procházejí od západu k jihovýchodu, Shell, Dry a dvou rozvětvených Maple potoky. Půda je písčito podél řeky ve vzdálenosti asi dvou kilometrů, kromě toho, že je bohatá černá a žlutá. Každý kousek z toho je kultivovaný. Když cestovatel po tomto kraji spatří jemné stáda dobytka v oplocené v pastvinách, krásné farmy, dvory plné prasat, hejna drůbeže, drůbeže-domy stojí 500 dolarů na \$ 1,000, dobytek pera s dlážděnými podlahami a další vylepšení, on najde ji Těžko uvěřit, že holé prairie byly změněny tak v trochu více než jednu generaci. Na farmě domy jsou často jemnější než ty, které ve městě. Mají pece, voda potrubím přes ně, elektrické nebo plynové osvětlení, telefony, rádia a ve skutečnosti všechny moderní vymoženosti. Kromě různých zemědělské náradí může být viděn traktory, nákladní auta a automobily. Pokud je více než jeden syn v rodině, každý má svůj automobil. Bohaté porosty pšenice, oves a kukuřice umožní zemědělcům získat zboží pro trh. Prairie seno učinil cestu obdělávaných polí vojtěšky, Timothy, jetele a dalších trav. Opravdu, musí návštěvník, který nezná historii našeho státu stojí ohromen si myslet, že to je, ale padesát až osm roků od prvních osadníků přišla sem. Pak by to bylo plýtvání země, nad nímž jel Indy v agilních ponících, přes který se toulal obrovské stáda buvolů, jelenů, antilop a jiné volně žijící zvěře. První osadníci zaplatil 14,00 dolarů za usedlosti, nebo koupil železniční pozemky za \$ 4,00 až 6,00 dolarů za akr. Dnes farmy jsou prodávány za 175,00 dolarů na \$ 225,00 za akr. Nicméně, tvrdá práce a nespočet strádání průkopníků jsou základem tohoto bohatství. Toto zlepšení podmínek nejen Colfax County, ale ze všech krajů v našem státě. V roce 1867, předtím, než Union Pacific Railroad byla dokončena, Thomas Moláček a John Novotný přišel z Iowy Shell Creek (později Schuyler) nahlížet do půdy. Vzali se usedlosti a vrátil se ke svým rodinám, s kým se vydávají na jejich novém domově dva roky později, v roce 1869. Oni byli první Češi, pokud je známo, zadejte Colfax County a vzít nároky, ale ne první skutečné osadníci.“ **1870 - Po Came:**

Mezi prvními osadníky je uveden:

„Václav Vítek, narozen 1828 v Hnevetice u Vysokého Mýta. Přišel první Iowě, v roce 1868, pak se Colfax, kde zemřel v roce 1913 a je pohřben v hřbitově Sion. Jeho syn Joseph, narozený v roce 1853 v Čachnov, Hlinsko. On farmové otcovu usedlost, předáním svého syna Jana. Žije se svou manželkou v Schuyler.“

Z Paseckých (Františky) Mundilů to byl Josef Mundil, autor citovaného článku, který v roce 1875 emigroval do USA za strýcem Frankem Mundilem a usadil se i s rodinou v Colfaxu. Několik let poté ho sem následoval i jeho otec Josef a sestra Františka. Josef nejprve začínal prací v saloonu a v obchodě, až byl zvolen v r. 1885 obvodním daňovým poradcem. Tuto funkci vykonával do roku 1889 kdy přesídlil do města Clarksonu. Zde se stal vicepresidentem Clarksonovy státní banky, ve které pracovali i jeho synové Fred a Josef junior.